

ІРПІНСЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ЧАСОПИС

Науковий журнал

Випуск 2 (4)

Засновник та видавець: Університет державної фіскальної служби України

Заснований 2018 року.

Продовжуване видання (виходить у міру накопичення матеріалу)

Мови видання: українська, російська, англійська

Свідोцтво про Державну реєстрацію друкованого засобами масової інформації:

Серія KB № 23215-13055ПР від 22.03.2018

Рекомендовано до друку та поширення через мережу «Інтернет» рішенням Вченої ради

Університету державної фіскальної служби України (протокол № 13 від 26.11.2020)

Редакційна колегія: д.ю.н., професор *В. В. Топчій* (голов. ред.); д.ю.н., професор *О. В. Драган* (заст. голов. ред.); д.ю.н., с.н.с. *Н. Б. Новицька* (заст. голов. ред.); к.ю.н., доцент *Н. А. Лугіна* (відп. секретар); д.ю.н., доцент *Ю. І. Аністратенко*; д.ю.н., професор *В. Т. Білоус*; д.ю.н., професор *С. В. Бобровник*; д.ю.н., професор *О. Г. Боднарчук*; д.ю.н., професор *Л. М. Касьяненко*; д.ю.н., професор *О. Є. Костюченко*; д.ю.н., професор *Н. А. Литвин*; д.ю.н., професор *Т. О. Мацелик*; д.ю.н., професор *Н. В. Никитченко*; д.ю.н., професор *А. М. Новицький*; к.ю.н., доцент *Л. В. Омельчук*; д.ю.н., професор *О. П. Рябенко*; д.ю.н., доцент *Ю. Ю. Рябенко*; д.ю.н., професор *П. В. Цимбал*; д.ю.н., професор *І. В. Чеховська*; д.ю.н., професор *А. Є. Шевченко*; д.ю.н., професор *Асар Іса огли Садигов* (Азербайджан).

Ірпінський юридичний часопис : науковий журнал / редкол. : *В. В. Топчій* (голов. ред.) та ін. – Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2020. – Випуск 2 (4). – 322 с. – (Серія : право).

У виданні вміщені наукові статті, присвячені актуальним проблемам юридичної науки та практики.

Науковий журнал започатковано з метою опублікування результатів наукових досліджень проблем правової науки, теоретико-прикладних проблем правового забезпечення фіскальної політики держави, удосконалення законодавства та правозастосування.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх, хто цікавиться проблемами теорії права та правозастосування.

Науковий журнал індексується в Google Scholar,

Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського.

Розміщений на відкритій інформаційній платформі OJS Університету державної фіскальної служби України.

DOI (digital object identifier) – цифровий індикатор об'єкта привласнюється науковим статтям видання.

Редакція журналу веде систематичну роботу із включення наукового видання до міжнародних електронних бібліотек, каталогів та наукометричних баз даних з метою входження у світовий науковий інформаційний простір, підвищення рейтингу журналу та індексів цитування його авторів. Наразі редколегія провадить роботу щодо входження збірника у Scopus та Web of Science.

Адреса редакційної колегії:

України, 08201, Ірпінь, Київська обл., вул. Університетська, 31,

e-mail: irpin-yur-chas@ukr.net

Використання опублікованих у збірнику матеріалів дозволяється за умови обов'язкового посилання на джерело інформації.

У разі посилання на матеріали збірника наукових праць «Ірпінський юридичний часопис» потрібно використовувати транслітеровану назву «Irpinskyi yurydychnyi chasopys», або «Irpın legal chronicles».

ИРПЕНСКАЯ ЮРИДИЧЕСКАЯ ЛЕТОПИСЬ

Научный журнал

Выпуск 2 (4)

Основатель и издатель: Университет государственной фискальной службы Украины
Основан в 2018 году.

Продолжаемое издание (выходит по мере накопления материала)
Язык издания: украинский, русский, английский

Свидетельство о Государственной регистрации печатного средства массовой информации
Серия КВ № 23215-13055ПР от 22.03.2018

Рекомендован к печати и распространению через Интернет Ученым советом Университета
государственной фискальной службы Украины (протокол № 13 от 26.11.2020)

Редакционная коллегия: д.ю.н., профессор В. В. Топчий (глав. ред.); д.ю.н., профессор О. В. Драган (зам. глав. ред.); д.ю.н., с.н.с. Н. Б. Новицкая (зам. глав. ред.); к.ю.н., доцент Н. А. Лугина (отв. секретарь); д.ю.н., доцент Ю. И. Анистратенко; д.ю.н., профессор В. Т. Билоус; д.ю.н., профессор С. В. Бобровник; д.ю.н., профессор О. Г. Боднарчук; д.ю.н., профессор Л. М. Касьяненко; д.ю.н., профессор Е. Е. Костюченко; д.ю.н., профессор Н. А. Литвин; д.ю.н., профессор Т. А. Мацелык; д.ю.н., профессор Н. В. Никитченко; д.ю.н., профессор А. Н. Новицкий; к.ю.н., доцент Л. В. Омельчук; д.ю.н., профессор Е. П. Рябченко; д.ю.н., доцент Ю. Ю. Рябченко; д.ю.н., профессор П. В. Цимбал; д.ю.н., профессор И. В. Чеховская; д.ю.н., профессор А. Е. Шевченко; д.ю.н., профессор Асар Иса оглы Садигов (Азербайджан).

Ирпенская юридическая летопись : научный журнал / редколл. В. В. Топчий (глав. ред.) и др. – Ирпень : Университет государственной фискальной службы Украины, 2020. – Выпуск 2 (4). – 322 с. – (Серия : право).

В издании помещены научные статьи, посвященные актуальным проблемам юридической науки и практики.

Научный журнал основан с целью опубликования результатов научных исследований проблем правовой науки, теоретико-прикладных проблем правового обеспечения фискальной политики государства, совершенствование законодательства и правоприменения.

Для научных сотрудников, преподавателей, аспирантов, студентов и всех, кто интересуется проблемами теории права и правоприменения.

Научный журнал индексируется в Google Scholar,

Национальной библиотекой Украины имени В. И. Вернадского.

Размещен на открытой информационной платформе OJS Университета государственной фискальной службы Украины.

DOI (digital object identifier) – цифровой индикатор объекта присваивается научным статьям издания.

Редакция журнала ведет систематическую работу по включению научного издания в международные электронные библиотеки, каталоги и наукометрические базы данных с целью вхождения в мировое научное информационное пространство, повышение рейтинга журнала и индексов цитирования его авторов. В настоящее время редколлегия ведет работу по вхождению сборника в Scopus и Web of Science.

Адрес редакционной коллегии:

Украина, 08201, Ирпень, Киевская обл., ул. Университетская, 31,
e-mail: irpin-yur-chas@ukr.net

Использование опубликованных в сборнике материалов допускается при условии обязательной ссылки на источник информации.

При ссылке на материалы сборника научных трудов «Ирпенская юридическая летопись» следует использовать транслитерированное название «Irpinskyi yurydychnyi chasopys» или «Irpın legal chronicles».

IRPIN LEGAL CHRONICLES

The Scientific Journal

Issue 2 (4)

*Founder and publisher: University of the State Fiscal Service of Ukraine (hereinafter – University)
The scientific journal «Irpın legal chronicles» was founded in 2018.*

*Continued edition (released with the accumulation of material)
Languages of edition: Ukrainian, Russian, English.*

*The certificate of state registration of the printed mass media:
KV № 23215-13055PR, 22.03.2018*

*Recommended for printing and Internet distribution by the decision of the University Academic Council
(protocol № 13, 26.11.2020)*

Editorial Board: Dr., Professor *V. V. Topchiy* (Editor-in-chief); Dr., Professor *O. V. Dragan*, (deputy Ed.); Dr., senior researcher *N. B. Novytska* (deputy Ed.); Ph.D. in Law, Docent, *N. A. Lugina* (co-ed.); Dr., Associate Professor, *Yu. I. Anistratenko*; Dr., Professor *V. T. Bilous*; Dr., Professor *S. V. Bobrovnik*; Dr., Professor *O. G. Bodnarchuk*; Dr., Professor *L. M. Kas'yanenko*; Dr., Professor *O. E. Kostyuchenko*; Dr., Professor *N. A. Lytvyn*; Dr., Professor *T. O. Matselyk*; Dr., Professor *N. V. Nikitchenko*; Dr., Professor *A. M. Novytsky*; Ph.D. in Law, Docent *L. V. Omelchuk*; Dr., Professor *O. P. Ryabchenko*; Dr., Associate Professor *Yu. Yu. Ryabchenko*; Dr., Professor *P. V. Tsymbal*; Dr., Professor *I. V. Chekhovska*; Dr., Professor *A. Eu. Shevchenko*; Dr., Professor *Asar Isa ogly Sadygov* (Azerbaijan).

Irpın legal chronicles : The Scientific Journal / Editorial Board : V. V. Topchiy (Editor-in-chief) and others. – Irpın : University of the State Fiscal Service of Ukraine, 2020. – Issue 2 (4). – 322 p. – (Series : Law).

The edition contains scientific articles devoted to the actual problems of legal science and practice.

The scientific journal was founded with the purpose of publishing the results of researches on problems of legal science, theoretical and applied problems of legal provision of the state fiscal policy, improvement of legislation and law enforcement.

The journal is intended for researchers, lecturers, postgraduates, students and anyone who is interested in law theory and law enforcement.

The Scientific Journal is indexed by Google Scholar,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine.

The scientific journal is located on the open information platform OJS of the University of the State Fiscal Service of Ukraine.

DOI digital object identifier is assigned to the scientific articles of the edition.

The editorial board carries out systematic work on integration of the scientific edition to the international electronic libraries, catalogs and scientometric databases with the purpose of entering the world scientific information space, increasing the rating of the journal and the citation indices of its authors. The editorial board is currently working on the inclusion of the scientific journal in Scopus and Web of Science.

Address of the editorial board:

31, Universytetska str., Irpın, Kyiv region, Ukraine, 08201
e-mail: irpin-yur-chas@ukr.net

The use of the materials published in the journal is allowed in case of obligatory referring to an information source.

Referring to the materials of the scientific journal «Irpın legal chronicles» one must use the transliterated title «Irpınskyi yurydychnyi chasopys» or «Irpın legal chronicles».

ЗМІСТ

Теорія та історія держави і права; конституційне право

Шевченко А. Є., Греченко В. А., Шевченко Д. А.

Зміни в організації та основні аспекти діяльності міліції
Української РСР 1940 року.....16

Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право

Чеховська І. В.

Зарубіжний досвід правового забезпечення реалізації проєктів
єдиного медичного простору.....31

Господарське право; господарсько-процесуальне право

Крикун В. Б., Черниш Б. П.

Питання державного регулювання ринку землі.....42

Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Білоус В. Т.

Сучасний стан інвестиційної безпеки в Україні.....49

Крупнова Л. В., Литвин Н. А.

Визначення чинників, що негативно впливають на ефективність адміністративно-
процедурної діяльності у сфері примусового виконання судових рішень.....57

Новицький А. М., Новицька Н. Б.

Передумови цифрової трансформації митних правовідносин.....68

Шолкова Т. Б.

Особливості правового регулювання управління
місцевими фінансами в рамках реформи фінансової децентралізації
в умовах сучасної фінансової кризи в Україні.....76

Токарєва К. С.

Правове регулювання протидії зловживанню правами у сфері медіації.....90

Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право

Алієва Халіма Рашид кизи

Юридична особа як кримінально переслідуваний суб'єкт у сучасному праві.....99

Гмирін А. А.

Криміногенні явища податкової злочинності.....107

Дідківська Г. В.

Вплив державної політики України на формування
системи запобігання злочинності.....115

Забарний М. М.

Окремі аспекти криминологічного аналізу злочинності.....122

Лугіна Н. А., Волощук В. О.

Механізм забезпечення прав засуджених відповідно до практики Європейського суду з прав людини.....128

Рамазанзаде М. В.

Про деякі аспекти визнання та виконання рішень Міжнародного центру з вирішення інвестиційних суперечок (ICSID) в республіці Азербайджан.....135

Титова Г. О.

Класифікація суб'єктів, що мають право на обслуговування відповідних засобів електронних розрахунків.....144

Топчий В. В., Мамка Г. М.

Кримінально-правова характеристика бюджетних коштів як предмета кримінальних правопорушень.....154

Шань Х.

Принципи права в сучасному кримінальному праві КНР: історико-правовий аналіз.....160

Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

Драган О. В.

Про особливості застосування прокурором представницьких повноважень на захист інтересів держави у разі вчинення діянь, передбачених ст. 212 КК України.....168

Кузьменко А. В., Катеринчук Б. К.

Проблемні аспекти призначення та проведення судово-психіатричної експертизи.....179

Мотовиловець В. В.

Проблеми кримінально-правової кваліфікації прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.....188

Омельчук Л. В., Лавчи Я. Д., Лазоришин Я. Т.

Реалізація засади верховенства права при застосуванні запобіжних заходів, пов'язаних з обмеженням свободи особи.....197

Деркач Є. І.

Криміналістичні аспекти розшуку викраденого і такого, що зник з місця події, автотранспорту.....206

Трибуна молодого вченого

Драган О. В., Чайка О. С.

Вирішення податкових спорів: питання судової практики.....216

Боднарчук О. І., Плигач Т. О.

Інститут банкрутства фізичних осіб у правовій системі України.....225

Драган О. В., Зайтов В. Р.

Сучасні механізми запобігання кримінальним правопорушенням у сфері оподаткування.....233

Дідківська Г. В., Лаговська Н. В.

Окремі аспекти кримінологічної характеристики запобігання злочинності у сфері адміністративних послуг.....244

Драган О. В., Козачина С. С.

Кримінальна відповідальність за незаконне збагачення в Україні.....252

Комісаренко В. Д.

Захист особистих немайнових прав батьків та дітей: досвід Польщі.....261

Петричук М. В.

Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів державного фінансового контролю в Україні.....270

Приваліхіна А. І.

Міжнародно-правове забезпечення інформатизації діяльності судів.....277

Репеха Н. І.

Особливості притягнення до відповідальності під час здійснення електронного податкового аудиту.....283

Топчій Н. С.

Додаткові гарантії збереження таємниці під час досудового розслідування.....291

Торбас О. О.

Правові проблеми попередження рейдерства у функціонуванні діяльності Реєстру речових прав на нерухоме майно.....301

Христич І. П., Мудряк Т. О.

Запобігання пенітенціарній злочинності в Україні.....309

Цимбал П. В., Влад В. Ф.

Неналежне виконання працівниками виправних установ своїх обов'язків, що призводить до вчинення втечі з місця позбавлення волі.....315

СОДЕРЖАНИЕ

Теория и история государства и права; конституционное право

Шевченко А. Е., Греченко В. А., Шевченко Д. А.

Изменения в организации и основные аспекты деятельности милиции Украинской ССР в 1940 году.....16

Гражданское право и гражданский процесс; семейное право; международное частное право

Чеховская И. В.

Зарубежный опыт правового обеспечения реализации проектов единого медицинского пространства.....31

Хозяйственное право хозяйственно-процессуальное право

Крикун В. Б., Черныш Б. П.

Вопросы государственного регулирования рынка земли.....42

Административное право и процесс; финансовое право; информационное право

Билоус В. Т.

Современное состояние инвестиционной безопасности в Украине.....49

Крупнова Л. В., Литвин Н. А.

Определение факторов, негативно влияющих на эффективность административно-процедурной деятельности в сфере принудительного исполнения судебных решений.....57

Новицкий А. Н., Новицкая Н. Б.

Предпосылки цифровой трансформации таможенных правоотношений.....68

Шолкова Т. Б.

Особенности правового регулирования управления местными финансами в рамках реформы финансовой децентрализации в условиях современного финансового кризиса в Украине.....76

Токарева К. С.

Правовое регулирование злоупотреблением правами в сфере медиации.....90

Уголовное право и криминология; уголовноисполнительное право

Алыева Халима Рашид кызы

Юридическое лицо как уголовно преследуемый субъект в современном праве.....99

Гмырин А. А.

Криминогенные явления налоговой преступности.....107

Дидковская Г. В.

Влияние государственной политики Украины на формирование системы предупреждения преступности.....115

Забарный М. М.

Отдельные аспекты криминалистического анализа преступности.....122

Лугина Н. А., Волошук В. А.

Механизм обеспечения прав осужденных в соответствии с практикой Европейского суда по правам человека.....128

Рамазанзаде М. В.

О некоторых аспектах признания и исполнения решений Международного центра по решению инвестиционных споров (ICSID) в республике Азербайджан.....135

Титова Г. О.

Классификация субъектов, имеющих право на обслуживание соответствующих средств электронных расчетов.....144

Топчий В. В., Мамка Г. М.

Криминально-правовая характеристика бюджетных денег как предмет криминальных правонарушений.....154

Шань Х.

Принципы права в современном уголовном праве КНР: историко-правовой анализ.....160

*Уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность***Драган Е. В.**

Об особенностях применения прокурором представительских функций по защите интересов государства в случаях совершения деяний, предусмотренных ст. 212 УК Украины.....168

Кузьменко Е. В., Катеринчук Б. К.

Проблемные аспекты назначения и проведения судебно-психиатрической экспертизы.....179

Мотовилец В. В.

Проблемы уголовно-правовой квалификации принятия предложения, обещания или получения неправомерной выгоды должностным лицом.....188

Омельчук Л. В., Лавчи Я. Д., Лазоришин Я. Т.

Реализация принципа верховенства права при применении мер пресечения, связанных с ограничением свободы.....197

Деркач Е. И.

Криминалистические аспекты розыска украденного и пропавшего с места происшествия автотранспорта.....206

*Трибуна молодого ученого***Драган Е. В., Чайка Е. С.**

Разрешение налоговых споров: вопросы судебной практики.....216

Боднарчук О. И., Плигач Т. О.

Институт банкротства физических лиц в правовой системе Украины.....225

Драган Е. В., Зайтов В. Р.

Современные механизмы предотвращения уголовных правонарушений
в сфере налогообложения.....233

Дидковская Г. В., Лаговская Н. В.

Отдельные аспекты криминологической характеристики предупреждения
преступности в сфере административных услуг.....244

Драган Е. В., Козачина С. С.

Криминальная ответственность за незаконное обогащение в Украине.....252

Комисаренко В. Д.

Защита личных неимущественных прав родителей и детей: опыт Польши.....261

Петричук М. В.

Административно-юрисдикционная деятельность органов
государственного финансового контроля в Украине.....270

Привалихина А. И.

Международно-правовое обеспечение информатизации деятельности судов.....277

Репеха Н. И.

Особенности привлечения к ответственности при проведении
электронного налогового аудита.....283

Топчий Н. С.

Дополнительные гарантии сохранения тайны
во время досудебного расследования.....291

Торбас О. А.

Правовые проблемы предупреждение рейдерства в функционировании
деятельности Реестра прав на недвижимое имущество.....301

Христич И. П., Мудряк Т. О.

Предотвращение пенитенциарной преступности в Украине.....309

Цымбал П. В., Влад В. Ф.

Ненадлежащее исполнение работниками исправительных
учреждений своих обязанностей, приводящее к совершению
побега из места лишения свободы.....315

CONTENTS

Theory and history of state and law; constitutional law

Shevchenko A. E., Grechenko V. A., Shevchenko D. A.

Changes in the organization and main aspects of activity of the militia of the Ukrainian SSR in 1940.....16

Civil law and civil procedure; family law; international private law

Chekhovska I. V.

Foreign experience of legal ensurement of implementation of single medical space projects.....31

Commercial law, commercial procedural law

Krykun V., Chernysh B.

On the issue of state regulation of the land market.....42

Administrative law and process; financial law; informational law.

Bilous V. T.

Current state of investment security in Ukraine.....49

Krupnova L. V., Lytvyn N. A.

Identification of factors that negatively affect the effectiveness of administrative and procedural activities in the field of enforcement of court decisions.....57

Novitsky A. N., Novitskaya N. B.

Preconditions for the digital transformation of customs legal relations.....68

Sholkova T. B.

Features of legal regulation of local finance management in the framework of reform of financial decentralization in the in the conditions of modern financial crisis in Ukraine.....76

Tokarieva K. S.

Legal regulation of combating abuse of rights in the field of mediation.....90

Criminal procedure and criminalistics; forensic examination; operational-search activity

Aliyeva Halima Rashid kizi

The legal entity as criminally pursued subject in modern law.....99

Gmyrin A. A.

Criminogenic phenomena of tax crime.....107

Didkovskaya G. V.

The influence of state policy of Ukraine on the formation of the crime prevention system.....115

Zabarny M. M.

Some aspects of forensic analysis of crime.....122

Lugina N. A., Voloshchuk V. A.

Mechanism for ensuring the rights of convicted persons in accordance with the jurisprudence of the European Court of Human Rights.....128

Ramazanzade Malik V.

On some aspects of recognition and enforcement of ICSID awards in the republic of Azerbaijan.....135

Titova G. O.

Classification of entities that have the right to service appropriate means of electronic accounting.....144

Topchiy V. V., Mamka G. V.

Criminal-legal characteristics of budget money as a subject of criminal offenses.....154

Shan X.

Principles of law in modern criminal law of China: historical and legal analysis.....160

*Criminal law and criminology; Penal law***Drahan O. V.**

About the peculiarities of the prosecutor's application of representative powers to protect the interests of the state in the case of actions provided by art. 212 of the Criminal Code of Ukraine.....168

Kuzmenko O. V., Katerynychuk B. K.

Problematic aspects of the appointment and conduct of forensic psychiatric examination.....179

Motovilec V. V.

Issues on criminal-legal qualification of accepting an offer, promise or receiving an illegal benefit by an official.....188

Omeltchuk L. V., Lavchy Y. D., Lazoryshyn Y. T.

Implementation of the Principle of the Rule of Law in the Application of Preventive Measures Related to Restrictions on Personal Freedom.....197

Derkach E. I.

Forensic aspects of the search for a stolen and missing vehicle.....206

*Tribune of young scientist***Dragan E. V., Chaika E. S.**

Settlement of tax disputes: issues of judicial practice.....216

Bodnarchuk O. I., Plyhach T. O.

Institute of bankruptcy of individuals in the legal system of Ukraine.....225

Dragan E. V., Zaitov V.

Modern mechanisms for the prevention of criminal offenses in the field of taxation.....233

Didkovskaya G. V., Lagovskaya N. V.

Selected aspects of the criminological characteristics of crime prevention in the field of administrative services.....244

Dragan O. V., Kozachyna S. S.

Criminal liability for illegal enrichment in Ukraine.....252

Komisarenko V. D.Protection of personal non-property rights of parents
and children: experience of Poland.....261**Petrychuk M. V.**Administrative and jurisdictional activities of public
financial control bodies in Ukraine.....270**Privalikhina A. I.**

International legal support for the informatization of courts.....277

Repekha N. I.

Features of prosecution on the results of electronic tax audit.....283

Topchiy N. S.

Additional guarantees of keeping secret during the pre-trial investigation.....291

Torbias O. O.

Problems of raiding in the activity of the Register of property rights on real estate.....301

Mudryak T. O., Khrystych I. P.

Prevention of penitentiary crime in Ukraine.....309

Tsumbal P. V., Vlad V. F.Improper performance of their duties by correctional staff,
leading to escape from the place of imprisonment.....315

УДК 4.343

DOI 10.33244/2617-4154.2(4).2020.154-159

В. В. Топчій,*д.ю.н., професор**e-mail: tv1959@ukr.net***ORCID ID 0000-0002-1726-9028;****Г. М. Мамка,***к.ю.н.,**Університет ДФС України**e-mail: galynadid@gmail.com***ORCID ID 0000-0002-2918-4777**

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ЯК ПРЕДМЕТА КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

У цій статті зазначається, що предметом злочинного посягання у кримінальних провадженнях щодо нецільового використання бюджетних коштів є витрати бюджету у великих та особливо великих розмірах, що здебільшого представлені у формі видатків і витрачаються на цілі, які не відповідають бюджетним призначенням, установленим Законом «Про Державний бюджет України» або рішенням про місцевий бюджет, напрямом використання бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми у разі застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі або в порядку використання бюджетних коштів, бюджетним асигнуванням розпису бюджету, кошторису, плану використання бюджетних коштів. Вказується, що таке розуміння предмета злочинного посягання має вагомe значення для розслідування вказаної категорії протиправних діянь, оскільки уточнює, у якій формі він відображений та з якого моменту можуть учинятися бюджетні посягання у формі нецільового використання бюджетних коштів.

Ключові слова: *злочин, злочинність, предмет злочину, нецільове використання бюджетних коштів.*

В. В. Топчий, Г. Н. Мамка. Криминально-правовая характеристика бюджетных денег как предмет криминальных правонарушений

В данной статье отмечается, что предметом преступного посягательства в криминальных осуществлениях относительно нецелевого использования бюджетных средств являются расходы бюджета в больших и особенно больших размерах, которые по большей части представлены в форме расходов и тратятся на цели, которые не отвечают бюджетным назначениям, установленным Законом «О Государственном бюджете Украины» или решением о местном бюджете, направлением использования бюджетных средств, определенным в паспорте бюджетной программы в случае применения программно-целевого метода в бюджетном процессе или в порядке использования бюджетных средств, бюджетным ассигнованиям росписи бюджета,

сметы, плана использования бюджетных средств. Указывается, что такое понимание предмета преступного посягательства имеет весомое значение для расследования указанной категории противоправных деяний, поскольку уточняет, в какой форме он отражен и из какого момента могут делаться бюджетные посягательства в форме нецелевого использования бюджетных средств.

Ключевые слова: преступление, преступность, предмет преступления, нецелевое использование бюджетных средств.

На сьогодні в умовах непослідовних реформ ринкових відносин залишається прийнятним середовищем для випробовування злочинних технологій сфера використання коштів бюджетних та банківських систем, для яких характерна велика концентрація коштів як у готівковій, так і в безготівковій формах, різними фінансовими послугами та інструментарієм з різним рівнем захисту та ліквідності, з великим потенціалом клієнтів, що постійно і збільшується і змінюється. За оцінками міжнародних компаній та безпосередньо аудиторської компанії Price Waterhouse Coopers, щорічна збитковість у сфері бюджетних фінансів європейськими країнами від таких кримінальних правопорушень становить близько 33 млрд доларів [1].

У науковій літературі зазначено, що, на думку Р. Л. Степанюка, предмет злочинного посягання у кримінальних провадженнях щодо кримінальних порушень законодавства в бюджетній сфері визначають по-різному: як еквівалент грошових коштів у національній або іноземній валюті чи у вигляді їх забезпечення цінними паперами, банківським металом, що були включені до державного або місцевого бюджету [2, с. 285]. З точки зору П. П. Андрушка, А. Ф. Волобуєва, поряд з одержаними коштами можуть бути і заплановані як доходи й видатки державного або місцевого бюджетів [3, с. 31–32; 4, с. 200; 5, с. 326]. У свою чергу, на думку В. Короля, можуть бути предметом кримінального правопорушення кошти, що включені до бюджетів за умови, що вони зараховані на єдиний казначейський рахунок або відповідні реєстраційні рахунки [6, с. 84], або кошти, що вже фактично надійшли на рахунки, відкриті в органах Державного казначейства, з точки зору В. О. Навроцького [7, с. 126–127]. Розширює перелік предмета кримінального правопорушення, яке розглядається, О. В. Тихонова, вказуючи на кошти, що знаходяться на єдиному казначейському рахунку, на відповідних рахунках в органах Державного казначейства України чи на рахунках у банківських установах, у передбачених законом випадках або в касах бюджетних підприємств, установ чи організацій [8, с. 109]. Згідно із зарубіжним кримінальним законодавством предметом нецільового витрачання можуть бути кошти бюджету та кошти державних позабюджетних фондів [9, с. 146].

Зокрема, В. О. Навроцький вказує на такі їхні ознаки: кошти повинні бути включені до бюджету будь-якого рівня; визначеність цільового використання таких коштів бюджетом держави чи адміністративно-територіальної одиниці або кошторисом підприємства, установи, організації, що фінансується з бюджету; кошти мусять уже фактично надійти до бюджету; 4) розмір коштів, що неправомірно використовуються, досягає встановленого законом рівня. Незважаючи на широке розмаїття наукових визначень, сьогодні поняття бюджетних коштів наведено як у КК, так і в Бюджетному кодексі (БК) України. Кримінально-правові особливості бюджетних коштів як предмета злочинів певною мірою висвітлено в працях В. О. Навроцького та Н. О. Гуторової [10, с. 126–127].

У статті 210 Кримінально кодексу України зазначено, що одним із кримінальних правопорушень проти бюджетної системи є нецільове використання бюджетних коштів. Правопорушення, пов'язані з витратою бюджетних коштів, належать до корупційних діянь, що привертає увагу громадськості, яка прискіпливо аналізує все, що відбувається навколо бюджету. Нова філософська позиція державного управління змінює підходи до оцінки ефективної діяльності правоохоронних органів. На сьогодні основним показником є не тільки кількість виявлених фактів, а й реальна відповідальність осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у бюджетній сфері [11].

Так, філософська позиція Н. О. Гурорової полягає у такому: фізична ознака, яка розуміється як не будь-які речі матеріального світу, а лише грошові кошти, а соціальна ознака бюджетних коштів – як предмет злочину, передбачений статтею 210 КК України, яка полягає у тому, що вони є складовою частиною їх об'єкта, певних суспільних відносин, які виникають у процесі розподілу, перерозподілу й використання бюджетних коштів, збігаються і з предметами цих відносин, і з предметами злочинного посягання. У свою чергу, юридична ознака, яка свідчить, що предмети злочинів, які розглядаються, вказані як обов'язкова ознака складу злочину у диспозиції статті 210 КК України й можуть мати правову регламентацію у нормативно-правових актах, що регулюють розподіл, перерозподіл і використання бюджетного забезпечення [12, с. 104–105].

Примітка до статті 210 КК України розкриває визначення бюджетних коштів. Так, до бюджетних коштів належать лише кошти, які включені до державного та місцевих бюджетів. Джерела їх формування значення не мають. Гроші вважаються бюджетними виключно з моменту надходження на рахунки бюджетів Державного казначейства, в касу розпорядника або одержувача бюджетних коштів. Це важливий момент. Слідство повинно встановити, чи є кошти бюджетними. Адже, якщо предметом злочину виявляться, наприклад, гроші цільових фондів, як приклад пенсійного – дії підозрюваного не можна кваліфікувати за статтею 210 КК України. Принципово важливо встановити розмір бюджетних коштів, які розтрачені. Для настання кримінальної відповідальності він повинен бути великим. Це означає, що сума бюджетних коштів, яка наявна у кримінальному провадженні, повинна перевищувати неоподатковуваний мінімум доходів громадян тисячократно [12].

Відтак розуміння предмета бюджетного кримінального правопорушення викликано необхідністю для розслідування вказаної категорії протиправних діянь, воно дає можливість уточнити, у якій формі він відображений та з якого моменту можуть чинитися бюджетні правопорушення у формі нецільового використання бюджетних коштів. Отже, предметом злочинного посягання у кримінальних провадженнях щодо нецільового використання бюджетних коштів є витрати бюджету у великих та особливо великих розмірах, що здебільшого представлені у формі видатків і витрачаються на цілі, які не відповідають бюджетним призначенням, установленим Законом «Про Державний бюджет України» або рішенням про місцевий бюджет, порядку використання бюджетних коштів, визначеного у паспорті бюджетної програми або порядку використання бюджетних коштів, плану використання бюджетних коштів, іншим видам кошторису [13].

Варто погодитись, що однією з найбільш важливих та уразливих сфер економічної діяльності держави залишаються відносини у бюджетній системі. У структурі бюджетних кримінальних правопорушень значне місце займає нецільове використання бюджетних коштів. Для прикладу, органами держфінінспекції та її територіальними структурами

було виявлено близько 7 тисяч фінансових правопорушень на загальну суму 316 млн грн, що призвели до значних фінансових і матеріальних збитків держави. Серед яких до 10 % становлять нецільові витрати державних ресурсів на загальну суму понад 10 млн грн, у тому числі коштів державного бюджету, що становить понад 1 млн грн, зокрема, у бюджетних установах і організаціях на суму 9 млн грн, у тому числі державних коштів з бюджету до 1 млн грн та збитки з державних цільових фондів на суму 126 тис. грн, у тому числі коштів державного бюджету – 58 тис. грн [13].

До бюджетної сфери, крім бюджетних правопорушень, окремі науковці відносять і інші окремі кримінальні правопорушення, які, порівняно з першими, характеризуються простим механізмом вчинення. До них, зокрема, відносять привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем; службову недбалість при розпорядженні бюджетними коштами і державним майном, заволодіння бюджетними коштами шляхом шахрайства, або службове підроблення з метою недопущення штрафних санкцій за невиконання нормативів з працевлаштування інвалідів або із метою обману казначейського органу для здійснення передоплати за рахунок бюджетних коштів тощо [14].

Так, відповідно до дослідження А. Ф. Лубіна, сучасні західні науковці визначають необхідність щодо переосмислення методологічних підходів до вивчення не тільки поліцейських засад запобігання будь-яким видам злочинності, а і технологій діяльності злочинного середовища [15].

Чіткість у диференціації злочинної діяльності в бюджетній сфері України повинна стати суттєвою не тільки для наукового осмислення відповідних питань, а і подальшої розробки основ для відповідної кримінологічної методики, а також окремих видових, підвидових і комплексних методик, що є перспективним напрямом подальших наукових досліджень для розробки ефективних заходів запобігання злочинності у бюджетній сфері.

Предметом злочинних посягань у кримінальному провадженні у разі нецільового використання бюджетних коштів є розтрата бюджету у великому та особливо великому розмірах. Отже, суттєвим для запобігання злочинності у бюджетній сфері є розуміння предмета злочинного посягання, оскільки це забезпечує точність, у якому вигляді він відображений та з якого моменту визначати початок посягання на бюджетну сферу шляхом нецільового використання бюджетних коштів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шаргородська Н. В. Об'єктивні ознаки складів злочинів у банківській системі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Акад. адвокатури України. К., 2012. 19 с.
2. Степанюк Р. Л. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів, вчинених у бюджетній сфері України: монографія / за заг. ред. А. Ф. Волобуєва. Х.: Ніка Нова, 2012. 382 с.
3. Андрушко П. П. Коментар до статті 211 Кримінального кодексу України. *Юридичний вісник України*. 2002. № 3 (343). С. 31–32.
4. Волобуєв А., Степанюк Р. Особливості механізму злочинних порушень бюджетного законодавства. *Вісн. Акад. правових наук України*. 2003. Вип. 4 (35). С. 198–208.
5. Орлов П. І., Волобуєв А. Ф., Осика І. М. Протидія економічній злочинності. Х.: Нац. ун-т внутр. справ, 2004. 568 с.

6. Король В. Бюджетні кошти. *Справочник экономиста*. 2005. № 1. С. 82–84.
7. Навроцький В. О. Кримінальне право України. Особлива частина. Курс лекцій. К.: Знання, КОО. 2000. 771 с.
8. Тихонова О. В. Кримінальна відповідальність за порушення законодавства про бюджетну систему України: дис. на здоб. наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. К., 2009. 220 с.
9. Варанкина Ю. С., Казаков А. Я., Ларичев В. Д. Уголовно-правовая характеристика нецелевого расходования бюджетных средств и средств государственных внебюджетных фондов в условиях проведения бюджетной реформы. М.: Дело и Сервис, 2011. 208 с.
10. Навроцький В. О. Кримінальне право України. Особлива частина. Курс лекцій. К.: Знання, КОО, 2000. 771 с.
11. URL: <https://slinko.com.ua/uk/netsilove-vikoristannya-byudzhetnih-koshtiv/> (дата звернення: 18.09.2020).
12. Гуторова Н. О. Кримінально-правова охорона державних фінансів України: монографія. Х.: Вид-во ХНУВС. 2001. 384 с.
13. URL: https://zib.com.ua/ua/print/74526_uzagalnennya_sudovoi_praktiki_schodo_provedennya_analizu_ta_.html (дата звернення: 18.09.2020).
14. Степанюк Р. Л. Типові технології злочинної діяльності в бюджетній сфері України URL: file:///C:/Users/Andrii/Downloads/FP_index.htm_2011_1_157.pdf (дата звернення: 18.09.2020).
15. Лубин А. Ф. Методология криминалистического исследования механизма преступной деятельности: дисс. ... доктора юрид. наук: 12.00.09. Н. Новгород, 1997. 337 с.

REFERENCES

1. Sharhorodska N. V. Obiektivni oznaky skladiv zlochyniv u bankivskii systemi: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.08. Akad. advokatury Ukrainy. K., 2012. 19 s.
2. Stepaniuk R. L. Kryminalistychne zabezpechennia rozsliduvannia zlochyniv, vchynenykh u biudzhettii sferi Ukrainy. Monohrafiia. Za zah. red. A. F. Volobuieva. Kh. Nika Nova, 2012. 382 s.
3. Andrushko P. P. Komentar do statti 211 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy. *Yurydychnyi visnyk Ukrainy*. 2002. № 3 (343). S. 31–32.
4. Volobuiev A., Stepaniuk R. Osoblyvosti mekhanizmu zlochynnykh porushen biudzhethnoho zakonodavstva. *Visn. Akad. Pravovykh nauk Ukrainy*. 2003. Vyp. 4 (35). S. 198–208.
5. Orlov P. I., Volobuiev A. F., Osyka I. M. Protydiia ekonomichnii zlochynnosti. Kh. Nats. un-t vnutr. sprav, 2004. 568 s.
6. Korol V. Biudzhetni koshty. *Spravochnyk ekonomysta*. 2005. № 1. S. 82–84.
7. Navrotskyi V. O. Kryminalne pravo Ukrainy. Osoblyva chastyna. Kurs lektsii. K. Znannia, KOO. 2000. 771 s.
8. Tykhonova O. V. Kryminalna vidpovidalnist za porushennia zakonodavstva pro biudzhettu systemu Ukrainy: dys. na zdob. nauk. stupenia kand. yuryd. nauk: spets. 12.00.09. K., 2009. 220 s.
9. Varankyna Yu. S., Kazakov A. Ia., Larychev V. D. Uholovno-pravovaia kharakterystyka netselevoho rashkudovaniia biudzhethnykh sredstv y sredstv hosudarstvennykh vnebiudzhethnykh fondov v usloviakh provedeniia biudzhethnoi reformy. M. Delo y Servys, 2011. 208 s.

10. Navrotskyi V. O. Kryminalne pravo Ukrainy. Osoblyva chastyna. Kurs lektsii. K.: Znannia, KOO, 2000. 771 s.
11. URL: <https://slinko.com.ua/uk/netsilove-vikoristannya-byudzhetnih-koshtiv/> (data zvernennia: 18.09.2020).
12. Hutorova N. O. Kryminalno-pravova okhrona derzhavnykh finansiv Ukrainy. Monohrafiia. Kh. Vyd-vo KhNUVS. 2001. 384 s.
13. URL: https://zib.com.ua/ua/print/74526_uzagalnennya_sudovoi_praktiki_schodo_provedennya_analizu_ta_.html (data zvernennia: 18.09.2020).
14. Stepaniuk R.L. Typovi tekhnolohii zlochynnoi diialnosti v biudzhethnii sferi Ukrainy URL: file:///C:/Users/Andrii/Downloads/FP_index.htm_2011_1_157.pdf (data zvernennia: 18.09.2020).
15. Lubyn A. F. Metodolohyia krymynalystycheskoho yssledovanyia mekhanyzma prestupnoi deiatelnosti: dys. ... doktora yuryd. nauk: 12.00.09. N. Novhorod, 1997. 337 c.

V. V. Topchiiy. Criminal-legal characteristics of budget money as a subject of criminal offenses

In this article marked, that the article of criminal trespass in criminal realizations in relation to the no-purpose use of budgetary facilities are charges of budget in large and especially large sizes, that is mostly presented in form charges and spent on aims, that does not answer the budgetary setting, set Law on the State budget of Ukraine or decision about a local budget, to directions of the use of budgetary facility, certain in passport budgetary program in case of application programmatic-having a special purpose method in budgetary process or in order of the use budgetary facility, budgetary assignation painting budget, estimate, plan the use budgetary facility. Specified, that such understanding of the article of criminal trespass has a ponderable value for investigation of the indicated category of illegal acts, as specifies, in what form he is represented and out of what moment budgetary encroachments can be made in form the no-purpose use of budgetary facilities.

Grounded, that the article of criminal trespass in criminal realizations in relation to the no-purpose use of budgetary facilities are charges of budget in large and especially large sizes, that is mostly presented in form charges and spent on aims that does not answer the budgetary setting, by the set Law on the State budget of Ukraine (by a decision about a local budget), to directions of the use of budgetary facilities, certain in the passport of the budgetary program (in case of application of programmatic-having a special purpose method in a budgetary process) or in order of the use of budgetary facility, budgetary assignation (to painting of budget, estimate, plan of the use of budgetary facilities). Such understanding of the article of criminal trespass has a ponderable value for investigation of the indicated category of протиправних acts, as specifies, in what form he is represented and out of what moment budgetary encroachments can be made in form the no-purpose use of budgetary facilities.

Key words: crime, criminality, article of crime, no-purpose use of budgetary facilities.

Стаття надійшла до редколегії 13 жовтня 2020 року

Наукове видання

ІРПІНСЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ЧАСОПИС

**Науковий журнал
2020. Випуск 2 (4)**

НАД ВИПУСКОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Відповідальний секретар

Лугіна Н. А.

Редактор-коректор

Врублевська І. Є.

**Технічне редагування та
комп'ютерне верстання**

Лисенко О. В.

Підп. до друку 03.03.2021. Формат 75 × 108/16

Ум.-друк. арк. 12.6. Обл.-вид. арк. 13.2

Тираж 300 пр. Зам. № 947.

Видавець і виготовлювач

Університет державної фіскальної служби України
вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська обл., 08205

Тел 38(098)878-46-91

e-mail: irpin-yur-chas@ukr.net

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої діяльності
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 5104 від 20.05.2016*
